

สิงคโปร์จับมืออินโดนีเซียสร้าง Digital Park บนเกาะ Batam

เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล Nongsa (Nongsa Digital Park: NDP) เป็นความร่วมมือของรัฐบาลสิงคโปร์และอินโดนีเซีย ในการสร้างสังคมแห่งดิจิทัลและการดึงดูดคนเก่งที่มีความสามารถทางด้านนี้ (Tech Talents) ให้มีโอกาสเข้ามาทำงานอยู่รวมตัวกัน เพื่อยกระดับพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัลในภูมิภาคเข้าสู่สากล โดย Nongsa Digital Park หรือ NDP นี้ ตั้งอยู่บนเกาะ Batam ประเทศอินโดนีเซีย¹ ห่างจากสิงคโปร์เพียง 40 นาทีหากเดินทางด้วยเรือข้ามฟาก มีจุดประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มธุรกิจ Startup หลายบริษัทที่กำลังเป็นดาวรุ่งในวงการของทั้งสองประเทศ ได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน ในพิกัดทำเลที่ยั่งยืนมากขึ้น โดย NDP และโครงการถัดไป (Nongsa D-Town) จะถูกสร้างด้วยงบประมาณของทั้งสองประเทศ ทั้งยังได้รับความสำคัญจากผู้นำของทั้งสองฝ่าย คือ นาย Lee Hsien Loong แห่งสิงคโปร์ และ ประธานาธิบดี Joko Widodo แห่งอินโดนีเซีย ที่เคยหยิบยกประเด็นนี้หารือในการประชุมระดับทวิภาคีบ่อยครั้ง

¹ บาดัม (Batam) เป็นเกาะและเป็นเมืองหนึ่งในจังหวัดหมู่เกาะเรียว ของประเทศอินโดนีเซีย เป็นที่รู้จักกันดีในฐานะพื้นที่เขตการค้าเสรีของสามเหลี่ยมเศรษฐกิจซีโจรี (SIJORI Growth Triangle) อยู่ห่างจากชายฝั่งทางใต้ของสิงคโปร์ 20 กิโลเมตร เกาะนี้มีขนาด 715 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 791,605 คน (พ.ศ. 2551)

ทั้งนี้ สิงคโปร์และอินโดนีเซีย ถือเป็นแหล่งเศรษฐกิจดิจิทัลที่น่าจับตาในภูมิภาค ในแง่การเป็นประเทศที่ตั้งสำนักงานใหญ่ (Headquarter) ของธุรกิจเริ่มต้นที่ประสบความสำเร็จอย่างก้าวกระโดด หรือที่เรียกกันว่า Unicorn Startup² โดยในอาเซียนมีจำนวนถึง 11 บริษัท (จากทั้งหมด 13 บริษัท) ได้แก่

ชื่อบริษัท	รายละเอียด	ประเทศที่ตั้งสำนักงานใหญ่
1. Grab	ธุรกิจแอปพลิเคชันที่มีบริการรับส่ง ขนส่งผู้โดยสาร อาหารในแรกเริ่ม และได้ขยายบริการอีกหลากหลาย รวมถึงธุรกรรมทางการเงินด้วย ปัจจุบันเป็น Unicorn ที่มีมูลค่าสูงสุดในอาเซียน	สิงคโปร์
2. Sea	เริ่มต้นจากธุรกิจเกมออนไลน์ ที่ปัจจุบันเติบโตเพิ่มเป็น 3 บริษัทในเครือ คือ บริษัท Garena (ผลิตเกมส์ และสิ่งบันเทิงออนไลน์), บริษัท Shopee (เป็นธุรกิจ E-Commerce) และบริษัท Sea Money (ให้บริการธุรกรรมการเงินออนไลน์)	สิงคโปร์
3. Lazada	ธุรกิจ E-Commerce ที่เริ่มเป็นรายแรกๆ ในอาเซียน ปัจจุบันถือหุ้นส่วนใหญ่โดย Alibaba Group	สิงคโปร์
4. Razer	เริ่มต้นจากธุรกิจผลิตอุปกรณ์เกมออนไลน์ เช่น ไมโครโฟน คีย์บอร์ด จนขยายไปธุรกิจโทรศัพท์มือถือ และธุรกรรมการเงิน	สิงคโปร์ และ สหรัฐอเมริกา
5. Trax	ธุรกิจบริการจัดทำวิเคราะห์ วิจัยทางดิจิทัล ให้หลายบริษัทค้าปลีกยักษ์ใหญ่ เช่น Coca-Cola	สิงคโปร์
6. Gojek	ธุรกิจแอปพลิเคชันที่มีบริการรับส่ง ขนส่งผู้โดยสาร และได้ขยายบริการทางธุรกรรมทางการเงินด้วย	อินโดนีเซีย
7. Traveloka	ธุรกิจขายตั๋วเครื่องบิน และรับจองโรงแรมออนไลน์ เป็นที่นิยมในอาเซียนและออสเตรเลีย ปัจจุบันขยายผลิตภัณฑ์หลากหลายขึ้น เช่น คุปองร้านอาหาร จองรถเช่า ตั๋วเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว หรือกิจกรรมต่างๆ	อินโดนีเซีย
8. Tokopedia	ธุรกิจ E-Commerce เน้นลูกค้าแบบ B2B ให้ผู้ซื้อพบผู้ขายผ่านแพลตฟอร์ม ปัจจุบันขยายผลิตภัณฑ์หลากหลายขึ้น	อินโดนีเซีย

² Unicorn Startup ถูกนำมาใช้เรียกสตาร์ทอัพที่ดำเนินธุรกิจแค่ 3-5 ปี แต่ประสบความสำเร็จอย่างก้าวกระโดด เติบโตจนมีมูลค่าบริษัทมากถึง 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 31,000 ล้านบาท) และยังไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

9. Bukalapak	ธุรกิจ E-Commerce ที่ปัจจุบันถือว่าเป็นใหญ่ที่สุดในอินโดนีเซีย เป็นแพลตฟอร์มให้ SMEs รายย่อยกว่า 4.5 ล้านราย ได้ทำการค้าขายผ่านธุรกรรม โดยเฉลี่ย 2 ล้านธุรกรรมต่อวัน	อินโดนีเซีย
10. JD.ID	ธุรกิจ Supermarket ออนไลน์ ให้บริการส่งของกว่า 365 เมืองทั่วอินโดนีเซีย	อินโดนีเซีย
11. OVO	ธุรกิจแอปพลิเคชันให้บริการธุรกรรมทางการเงิน	อินโดนีเซีย
12. VNG	ธุรกิจเกมออนไลน์ ปัจจุบันขยายบริการเพิ่ม เช่น ธุรกิจ E-Commerce สังคมออนไลน์ และบริการธุรกรรมทางการเงิน และอื่นๆ	เวียดนาม
13. Revolution Precrafted	ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ลูกค้ากำหนดเลือกรูปแบบการสร้างบ้านตามต้องการได้ทั้งหมด	ฟิลิปปินส์

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทั้งสิงคโปร์และอินโดนีเซียเป็นที่ตั้งของธุรกิจดิจิทัลนาร่องมากมาย รวมทั้งเป็นแหล่งรวมของ Tech Talents จนสามารถกำหนดทิศทางการตลาดในภูมิภาคได้ ทั้งในแง่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ใช้ (สิงคโปร์) และในด้านขนาดของตลาด (อินโดนีเซีย) บ่อยครั้งก็ก่อให้เกิดการแข่งขันทางการค้าทางด้านทรัพยากรบุคคล และการแย่งส่วนแบ่งทางการตลาด เช่น กรณีการแข่งขันของบริษัท Grab และ Gojek ที่มีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดในภูมิภาค ทั้งนี้ ถึงแม้สิงคโปร์ได้มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างก้าวหน้าในภูมิภาค และมีเป้าหมายเป็นศูนย์กลางในอุตสาหกรรมนี้ แต่มีปัญหาคาดแคลน Tech Talents ซึ่งเป็นหนึ่งในข้อจำกัดที่รัฐบาลพยายามแก้ไข ดังนั้น ความร่วมมือของสองประเทศ ในการสร้างเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล Nongsa (Nongsa Digital Park: NDP) นี้ จึงเป็นการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของสองประเทศที่จะได้ผลประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ เป็นการแก้ปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสิงคโปร์ และเป็นการสร้างเศรษฐกิจ รวมทั้งการจ้างงานให้แก่อินโดนีเซีย

นอกจากนี้ ประเทศอินโดนีเซียมีประชากรประมาณ 270 ล้านคน ซึ่งนับเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดในอาเซียน อีกทั้ง ประชากรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเป็น Early Adopter ทางเทคโนโลยีดิจิทัล³ ที่มักเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีใหม่ในทันทีที่เข้าสู่ตลาด รัฐบาลสิงคโปร์จึงมองว่า ตลาดดังกล่าวเป็นโอกาสทางธุรกิจให้แก่ SMEs จากสิงคโปร์ที่ประสงค์จะขยายตลาดในภูมิภาค โดยเฉพาะ Batam ที่เป็นที่ตั้งของ NDP ดังกล่าว เป็นเกาะที่เป็นเมืองหนึ่งในจังหวัดหมูเกาะเรียว ของประเทศอินโดนีเซีย เป็นที่รู้จักกันดีในฐานะพื้นที่เขตการค้าเสรีของรัฐบาลอินโดนีเซีย มีสิทธิจูงใจทางภาษี มีพิกัดทางยุทธศาสตร์ที่เอื้อต่อการเดินทางจากสิงคโปร์ โดยอยู่ห่างจากชายฝั่งทางใต้ของสิงคโปร์เพียง 20 กิโลเมตร จึงถือเป็นที่ตั้งที่อาจดึงดูดการลงทุนของ SMEs สิงคโปร์ได้อีกแห่งหนึ่ง

³ จากการสำรวจของ YouGov ประจำปี 2563 สรุปว่า ประชากรกว่า 32% ในประเทศอินโดนีเซีย ถือเป็น Early Adopters คือ กลุ่มที่เลือกซื้อใช้ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีใหม่ๆ ทันทีที่เข้าสู่ตลาด

ทั้งนี้ NDP ได้รับการออกแบบจากบริษัทออกแบบที่มีชื่อเสียงจากสิงคโปร์ Surbana Jurong และก่อสร้างโดยบริษัทอสังหาริมทรัพย์ยักษ์ใหญ่ของอินโดนีเซีย Citramas & Sinarmas Land โดยได้มีการวางแผนให้ NDP เป็นสังคมเมืองที่มีอาณาบริเวณอันประกอบด้วย พื้นที่ทำงานร่วมกัน (Co-Working Space) หมู่บ้านพักอาศัย สถาบันเทคโนโลยี ชุมชนเมือง ร้านค้าและอาคารพาณิชย์ ที่สามารถรองรับทรัพยากรบุคคลได้ถึง 8,000 คน โดยปัจจุบันเริ่มมีกลุ่ม Tech Talents เข้าไปทำงานใน NDP ภายใต้การจ้างงานของบริษัท Startup ทั้งในสิงคโปร์และอินโดนีเซียแล้วกว่า 1,000 คน บริษัทที่เข้ามาลงทุนเป็นผู้เช่าพื้นที่ อาทิ Glints บริษัทจัดหาหนทางทางออนไลน์ที่มีสำนักงานใหญ่ในสิงคโปร์ R/GA บริษัทที่ปรึกษานวัตกรรมที่มีสาขาอยู่ 11 ประเทศทั่วโลก และ Webimp Group บริษัทจากสิงคโปร์ที่รับพัฒนาซอฟต์แวร์ให้กิจการทั่วไป

ความคิดเห็นของ สคต.

การพัฒนาเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล ถือเป็นหนึ่งในนโยบายเพื่อดึงดูดการลงทุนด้านดิจิทัล และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงให้ประเทศก้าวไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล โดยหลายประเทศในภูมิภาคก็มีนโยบายที่คล้ายคลึงกัน เพื่อผลักดันในเรื่องนี้ เช่น Hoa Lac Hi-Tech Park เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัลของเวียดนาม Digital Park Thailand เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัลของไทย ที่ตั้งอยู่ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี หรือในสิงคโปร์เองก็มี Punggol Digital District ที่กำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง

สำหรับเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล Nongsa (Nongsa Digital Park: NDP) ซึ่งเป็นความร่วมมือแบบทวิภาคี ระหว่างรัฐบาลสิงคโปร์และอินโดนีเซีย ถือเป็นการพัฒนาโดยได้ประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ สิงคโปร์ต้องการเดินหน้าในการผลักดันให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลาง E-Commerce ระดับสากลตามเป้าหมายที่วางไว้⁴ แต่มีปัญหาขาดแคลน Tech Talents ผนวกกับข้อจำกัดในการรับแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศในช่วงนี้⁵ รัฐบาลจึงอาจไม่สามารถแก้ไขโดยการรับ Tech Talents ต่างชาติให้เข้ามาทำงานภายในประเทศในจำนวนที่ SMEs ในภาคนี้กำลังต้องการ ดังนั้น การสร้าง NDP นี้ อาจเอื้อให้ SMEs สิงคโปร์สามารถจ้าง Tech Talents จากอินโดนีเซีย ให้ทำงานจากที่ NDP (โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนรับแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศ) จึงถือเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนทั้งในด้านพิกัดที่ตั้งและทรัพยากรบุคคล สำหรับประโยชน์ที่อินโดนีเซียจะได้รับในความร่วมมือสร้าง NDP นี้ คือการนำเศรษฐกิจเข้าสู่ประเทศ โดยใช้โอกาสนี้ในการผลักดันเกาะ Batam ที่เป็นพื้นที่เขตการค้าเสรี ให้ดึงดูดการลงทุนและการจ้างงานเข้าประเทศมากยิ่งขึ้น

ผู้ประกอบการไทยที่มีความสนใจพัฒนากระบวนการส่งออก โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือช่วยผลักดันการตลาด หรือประสงค์ส่งออกสินค้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ประสบความสำเร็จในภูมิภาค อาจศึกษาอ้างอิงข้อมูลจากรายชื่อ Unicorn Startup ช้างต้น ที่มีรูปแบบธุรกิจหลากหลาย ประสบความสำเร็จ มีตลาดเครือข่ายขนาดใหญ่ ให้สามารถนำไปประยุกต์ ปรับใช้ หรือประสาน ผลักดันในธุรกิจส่งออกของตนต่อไปได้

⁴ อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมจาก **สิงคโปร์มุ่งเป็นศูนย์กลาง E-Commerce ในระดับภูมิภาคและในระดับโลก**

https://www.ditp.go.th/contents_attach/718861/718861.pdf

⁵ รัฐบาลเริ่มจำกัดการรับแรงงานต่างชาติ จากเหตุผลหลายประการ ทั้งข้อจำกัดทางพื้นที่อยู่อาศัยในประเทศ และจากสภาวะว่างงานของคนในประเทศ (ประมาณ 3.3% จากผลกระทบสถานการณ์ COVID-19)

ที่มา :

EDB Singapore

https://www.edb.gov.sg/en/business-insights/insights/indonesia-and-singapore-are-teaming-up-to-build-southeast-asia-s-digital-hub-of-the-future.html?cid=soc-fb-insights_nongsadtown-bau-gbl-202103-sg-

[ls:ge:bn:hq:at:mi:sn&utm_medium=soc&utm_source=facebook&utm_campaign=bau_edb_global_insights_nongsadtown_singapore_202103&utm_content=landscape-general-businessnews-headquarters-article-marketinsights-syndicated-nc](https://www.edb.gov.sg/en/business-insights/insights/indonesia-and-singapore-are-teaming-up-to-build-southeast-asia-s-digital-hub-of-the-future.html?cid=soc-fb-insights_nongsadtown-bau-gbl-202103-sg-)

How many unicorns are there in Southeast Asia?

<https://thelowdown.momentum.asia/how-many-unicorns-are-there-in-southeast-asia%EF%BC%9F/>

.....

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์

มีนาคม 2564